

iPad, or don't I?

Het CIT is een project gestart om na te gaan in hoeverre iPad en andere tabletcomputers een aanwinst zijn voor onderwijs, onderzoek en management. Jan Hemel maakt deel uit van de projectgroep en bericht over zijn persoonlijke ervaringen en meningen, die niet noodzakelijk samenvallen met die van de projectgroep. Deze ervaringen geven een momentopname, en houden geen definitief oordeel in.

In het vorige artikel in deze reeks, 'iPad or do I?' (Pictogram 4, 2010), heb ik verslag uitgebracht van mijn eerste ervaringen. Die waren weliswaar overdonderend, maar desondanks weet ik niet of ik al helemaal om ben. In dit verslag zal ik proberen me te focussen op serieuze toepassingen, kortom WERK.

Notities

Wie moet dat niet, zo nu en dan een notitie maken? Gezien zijn naam moet de iPad daar wel geschikt voor zijn. We kunnen onderscheid maken tussen enerzijds het vastleggen van ideeën door middel van schetsen, kriebels en teksten, en anderzijds verslaglegging, notuleren. Voor beide zijn veel apps, veelal gratis. Met *Adobe Ideas* kunt u schetsen maken met de vinger, eventueel gecombineerd met een bestaande foto. Iets dergelijks kan *Whiteboard*, maar daarmee kunt u ook gezamenlijk met andere iPad-gebruikers aan een tekening werken. Aan beide blij ik in de praktijk weinig behoefte te hebben.

Verslagleggen doe ik wel de hele dag. Dat kan prima met het standaardprogramma *Notities*, maar nog iets beter met zijn concurrenten. *Simplenote* en *Evernote* synchroniseren de gemaakte aantekeningen automatisch met een website vanwaar ik ze weer kan overnemen op

al mijn computers. Wel even onthouden welke website dat was, want elk programma heeft natuurlijk zijn eigen. Evernote heeft een wat minder overzichtelijke interface, maar kan de aantekeningen beter doorzoeken.

Voor het notuleren van een moeilijke vergadering is *Soundnote* de uitblikker, al is hij niet gratis, en verloopt het uitwisselen met andere computers wat stroever. Met dit programma maak je tijdens het notuleren desgewenst een geluidsopname van de vergadering, waarbij de aantekeningen automatisch worden gekoppeld aan het geluid van dat moment. Zo kun je gemakkelijk navigeren door de opname om nog even de details te checken. Hoe veilig staan mijn notulen trouwens op zo'n centrale website?

Lezen, ook met slechte ogen

Als er iets is waarvoor een iPad geschikt is, dan is het wel het lezen van boeken en andere documenten. Voor mijn werk moet ik vooral overweg kunnen met PDF en Word. Over Word straks meer. Het mailprogramma heeft standaard een PDF viewer die al niet slecht is. Niettemin is er volop ruimte voor concurrentie. Voor het gebruik van stukken bij een vergadering is het belangrijk dat je snel bepaalde passages kunt opzoeken, ook als je niet weet in welk document ze zich bevinden. Daarnaast wil je graag aantekeningen kunnen maken. Mensen zoals ik willen documenten bovendien graag in mappen kunnen opbergen, maar dat zou wel eens ouderwets kunnen zijn.

Zo blijft bijvoorbeeld het goedkope *Goodreader* over, dat ook andere typen dan PDF kan lezen, maar nog niet alle documenten kan doorzoeken op trefwoord. Het relatief dure *iAnnotate* beperkt zich tot PDF maar heeft deze krachtige zoekfunctie wel, en lijkt voor PDF dus ideaal.

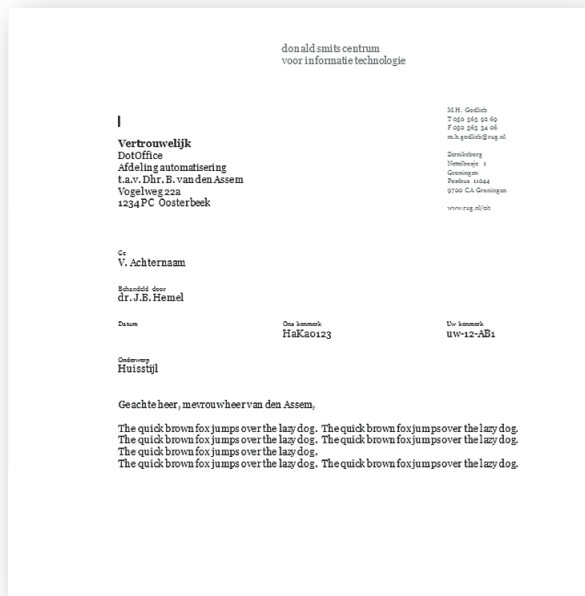
Maar wat als je niet zulke goede ogen hebt, of zelfs blind bent? Is een iPad dan niets voor jou? Integendeel. De voorzieningen voor slechtzienden zijn in mijn ogen onverwacht goed. Natuurlijk is het al prettig dat je de tekst kunt vergroten en het contrast kunt instellen, maar het standaard aanwezige programma *VoiceOver* is gewoonweg fantastisch. Dit programma leest hardop voor wat je aanwijst, op een opvallend heldere en verstaanbare wijze, elke taal met de bijpassende uitspraak. In principe kan dit werken voor alle apps in je iPad. Het zou me niet verbazen als deze voorziening een iPad onmisbaar maakt voor mensen met een visuele handicap.

Aan de andere kant is de grootte van het scherm van een iPhone, die dezelfde voorziening heeft, misschien wel toereikend. Gemakkelijker mee te nemen, en nog telefoneren ook. Dit verdient verder onderzoek.

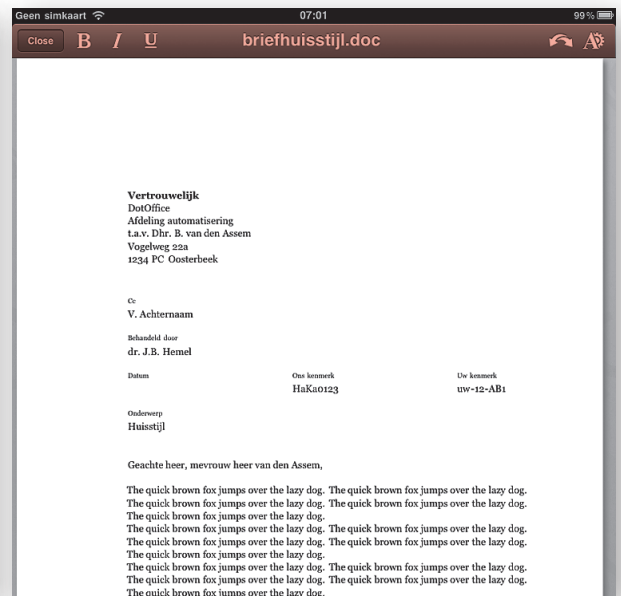
VoiceOver is geweldig en wordt breed ondersteund, maar helaas niet door *iAnnotate*. Wil je dus dat je PDF-documenten worden voorgelezen, dan is *Goodreader* voorlopig een betere keuze.

PS Zojuist krijg ik een tip over het programma *PDF Expert*, dat volgens mijn informant alle andere weer overbodig maakt. We zullen zien. U merkt, dit is een dynamisch terrein, zucht.





Huisstijlbrieft in Word



Huisstijlbrieft in QuickOffice

Office overall?

Ik wil mijn Microsoft Office-documenten het liefst overal en altijd kunnen maken en bewerken. Kan dat met een iPad?

Er zijn verschillende programma's die daar een poging toe doen, en soms zelfs suggereren dat het gelukt is. *QuickOffice* en *DocumentsToGo* koop je ieder als één geheel. Apple zelf biedt de verzameling *Pages* (tekstverwerker), *Numbers* (spreadsheet) en *Keynote* (presentaties). De insteek is wat verschillend: het Apple-setje mikt erop een vrijwel volwaardige vervanger te zijn van Office, de andere software probeert Office meer mobiel aan te vullen.

Allemaal moeten ze worden betaald, maar met bedragen beneden de € 25 hoeft dat geen bezwaar te zijn. Geen hiervan biedt iets op databasegebied, maar misschien is een iPad ook niet zo voor de hand liggend voor een database.

Tekstverwerking

Pages biedt een redelijk volwassen tekstverwerker, compleet met sjablonen, stijlen, tabellen en figuren. Sjablonen en stijlen worden aangeleverd en kunnen op de iPad niet worden veranderd of bijgemaakt. De bediening is weliswaar heel anders dan die van Office, maar is eenvoudig te leren. *Pages* leest en schrijft, behalve zijn eigen bestandsformaat, ook Word, en kan zelfs PDF maken. De RUG-huisstijl bevat enkele elementen die niet worden ondersteund. *Bewerken* van een bestaande opgemaakte tekst geeft een groot risico op aanpassing van de

vormgeving. U dient zich dus te beperken tot het *voorbereiden* van een nieuwe tekst, het bewerken van tekst met weinig opmaak, of alles binnen Pages af te handelen tot PDF.

QuickOffice ondersteunt geen kop- of voetteksten, paginanummers en dergelijke, voor de tekst zelf is basisopmaak beschikbaar. Documenten worden verder zoveel mogelijk weergegeven zoals ze op papier komen. Sober maar gemakkelijk te bedienen. Sterke punten zijn het gebruik van mappen. Als een document van Office komt, in QuickOffice wordt bewerkt en dan opnieuw in Office wordt geopend, blijven de meeste zaken die u niet opzettelijk hebt aangepast ook inderdaad intact. Deze zogenaamde *roundtrip* is bijna perfect.

In *DocumentsToGo* is weergave op het scherm toegesneden op tekstuele aanpassingen, niet zozeer op opmaak, vergelijkbaar met de *normal view* in Word. Geen marges, kop- en voetteksten of paginanummers. De tekstdoorloop past zich aan je venster aan: hoe verder je inzoomt, hoe meer regels de tekst in beslag neemt. Eigenlijk alleen wat basisopmaak is aan te passen. Daar staat tegenover dat ik geen fouten kan vinden in de *roundtrip* die dit programma biedt: in Office op de pc is alles weer zoals het hoort.

Spreadsheet

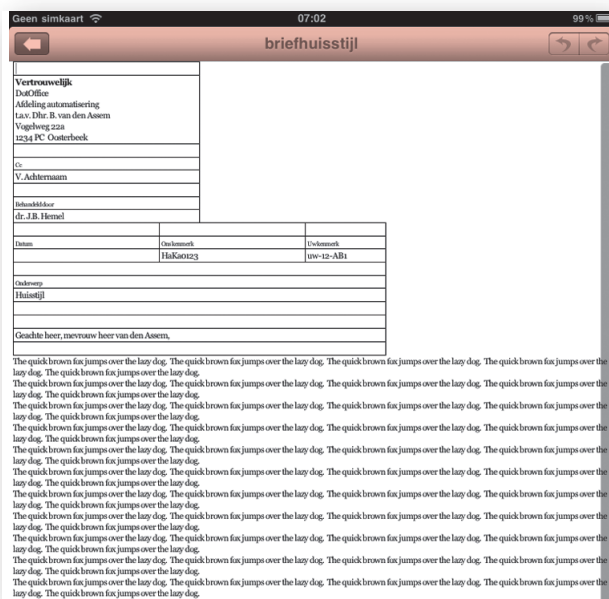
Numbers is een aardig spreadsheetprogramma, met zeer veel (250) voorgedefinieerde functies,

en ook grafieken en sjablonen. De geavanceerde functies uit Office, zoals bijvoorbeeld draaitabellen en scenario's, ontbreken natuurlijk, maar voor de doorsnee spreadsheet-gebruiker biedt het voldoende. Voor uiteenlopende rekenmodellen worden sjablonen geleverd.

Belangrijk gemis, vooral bij importeren van bestaande spreadsheets, is het feit dat verenigde cellen niet worden ondersteund. Bovendien kan elk tabblad maar één tabel bevatten, dus bij importeren van een bestaand spreadsheet ontstaan vaak vele tabbladen. Mijn indruk is dat de bediening ook na het wennen onhandig blijft. Veel handelingen moest ik diverse malen herhalen voor ze effect hadden. Een geïmporteerd spreadsheet blijft vaak wel werken, maar ziet er tamelijk anders uit. Vooral geschikt voor het maken van een aanzet, of voor zelfstandig gebruik op de iPad zelf.

QuickOffice heeft een prettig en vertrouwd interface, maar biedt alleen wat celopmaak en vrij veel (125) functies. Geen grafieken, geen aangrenzende cellen snel vullen, geen verborgen rijen of kolommen. Sober, maar daardoor niet erg moeilijk te bedienen. De bestanden zijn op te bergen in mappen. Zoeken op titel. Roundtrip lijkt OK.

DocumentsToGo biedt iets meer opmaakfunctionaliteit, iets minder functies (111) dan QuickOffice, en is wat minder duidelijk in het gebruik. Ook hierin worden grafieken niet weergegeven.



Huisstijlbrief in Documents ToGo

Het toetsenbord dekt het menu af, wat lastig is. Ook tussen Excel en DocumentsToGo lijkt een goede *roundtrip* mogelijk.

Presentatie

Met *Keynote* kun je mooie presentaties maken, met vrijwel alle functionaliteit die je je maar kunt wensen. Inclusief animaties, al werken die wel wat anders dan in PowerPoint. De bediening vind ik plezierig. Ook hier worden wel sjablonen meegeleverd, maar kun je deze niet wijzigen of bijmaken. De RUG-huisstijlprogrammatuur uit PowerPoint werkt natuurlijk niet. Toch is het wel mogelijk een presentatie te maken die dicht in de buurt komt van de huisstijl, door een huisstijlpresentatie te importeren en telkens een lege dia daaruit te kopiëren en als basis te gebruiken. Alleen een huisstijlinspecteur zal merken dat details, zoals de vorm van de opsomtekens, niet kloppen. Met het afzonderlijk verkrijgbare VGA-kabeltje kunt u de presentatie projecteren terwijl de iPad zelf als bedieningspaneel fungeert. Exporteren van een presentatie naar PowerPoint zal vermoedelijk niet alle onderdelen intact laten. Stand-alone prima te gebruiken, eventueel op basis van een geïmporteerde voorzet.

QuickOffice heeft een fraaie presentatievoorziening. Huisstijldia's worden bijna perfect weergegeven. Een nieuwe pagina bijmaken in de huisstijl lukt ook, met een klein beetje handwerk. Navigeren gaat handig. Extern beeldscherm/

beamer handig te bedienen. Geen sprekersnotities. Op de *roundtrip* is zo te zien ook niet veel aan te merken.

DocumentsToGo kan alleen in de Premium-versie overweg met PowerPoint. Het toont huisstijlpresentaties wat vervormd, en kan de diashow ook niet zelf vertonen. Daar staat tegenover dat sprekersaantekeningen wel ondersteund worden en dat een *roundtrip* mogelijk is.

Uitgebreide conclusies

Wat zouden we het liefst willen, aangenomen dat een volledige versie van Microsoft Office op de iPad draaien te hoog gegrepen is? Ik onderscheid de volgende taken, en bedoel daarbij met *documenten* zowel teksten, spreadsheets als presentaties:

- **Alles** op de iPad. Documenten worden hierop gemaakt en afgerond. Het setje *Pages*, *Numbers* en *Keynote* is dan mijn favoriet. Zij bieden veruit de ruimste functionaliteit.
- **Vorbereiding** op de iPad. Een eerste aanzet maken. Dit kunnen ze allemaal prima.
- **Tussenstadium** op de iPad. Bestaande documenten worden aangepast en daarna op de pc verder verwerkt. De weergave hoeft niet perfect te zijn. Essentieel is dat op de pc alle oorspronkelijke opmaak en alle niet opzettelijk gewijzigde zaken intact zijn gebleven. *DocumentsToGo* heeft dit het best voor

elkaar, maar ook *QuickOffice* komt een heel eind.

- **Eindstadium** op de iPad. Afwerken van een op de pc voorbereid document. Hiervoor is essentieel dat alles op de iPad correct wordt weergegeven. Dat kunnen ze geen van allen, als we tenminste uitgaan van de volle omvang van de mogelijkheden van Office.

En dus?

Hoe leuk ik het setje Apple apps ook vind, het kunnen maken van een *roundtrip* is voor mij essentieel, dus ik zal moeten kiezen tussen het prettig bedienbare *QuickOffice* en het saaie *DocumentsToGo* met de beste *roundtrip*. Kiezen is niet mijn sterkste kant. ❌